

'Geen liefdewerk oud papier'

Voor kantoren die grote cliënten controleren kunnen de kosten van het toezicht door de Autoriteit Financiële Markten en het College Toetsing Kwaliteit flink oplopen. Maar voor andere kantoren verandert er niet zoveel, zegt CTK-voorzitter Maarten Steemers.

LEX VAN ALMELO

Om de administratieve belasting voor de kantoren zo laag mogelijk te houden en het toezicht zo efficiënt mogelijk in te richten, wil de Autoriteit Financiële Markten het College Toetsing Kwaliteit (CTK) 'een rol laten spelen'. De AFM overlegt daarover met het NIVRA in de Werkgroep Kwaliteitsborging van het Platform Toezicht Accountants. In dat platform, waarvan AFM-bestuurder Paul Koster voorzitter is, overleggen het NIVRA, de NOvAA, de SRA, een vertegenwoordiger van de grote accountantskantoren, VNO-NCW, MKB Nederland en de AFM over de vraag hoe de vormgeving van het toezicht moet worden uitgewerkt.

Onafhankelijk

Het CTK kan, volgens Paul Koster, alleen een deel van het AFM-toezicht overnemen als het los komt te staan van het NIVRA. Het ontwerp van de nieuwe Achtste EU-richtlijn inzake de wettelijke accountantscontrole en de nieuwe regelgeving van de Amerikaanse toezichthouder Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB) eisen dat het toezicht op de beroepsgroep volstrekt onafhankelijk van de beroepsorganisaties georganiseerd is. CTK-voorzitter Maarten Steemers: "Het bestuur en de directie van het NIVRA onderzoeken momenteel samen met het CTK hoe het college buiten het NIVRA kan worden geplaatst. Te denken valt aan een stichting, waarvan het

bestuur bestaat uit niet-praktiserende accountants en onafhankelijke mensen die kaas hebben gegeten van het accountantsberoep.

Boetes?

"De benoeming van dat bestuur en de werkwijze van de stichting moeten volstrekt transparant zijn", vervolgt hij. "Het CTK zou als orgaan onder deze stichting kunnen fungeren. Kantoren met registeraccountants moeten worden verplicht zich te houden aan de toetsingen door het college. En er moet worden geregeld in hoeverre het CTK gerechtigd is tuchtrechtelijke klachten in te dienen of boetes op te leggen aan kantoren die niet willen meewerken aan de toetsing of aan de speciale onderzoeken die het CTK kan instellen. Nu is het CTK daarvoor afhankelijk van het NIVRA-bestuur. Op dit moment loopt er een tuchtrechtelijke procedure tegen een kantoor dat niet aan de toetsing wil meewerken."

Geheimhouding

Ook de AFM kan klachten tegen kantoren indienen. De nieuwe toezichthouder wil dat het college dit soort obstructies en andere incidenten spontaan bij haar gaat melden.

Of het CTK dat ook inderdaad gaat doen, kan Steemers nog niet bevestigen. "Volgens de Verordening op de kwaliteitstoetsing hebben de onderzoekers van het CTK een geheimhoudingsplicht. Er zijn extra waarborgen nodig om te voorkomen dat de informatie uit de toetsingsonderzoeken oneigenlijk wordt gebruikt, bijvoorbeeld voor het toezicht op de jaarverslaggeving. Volgens de huidige verordening kan het dus niet en wordt er alleen gerapporteerd aan de desbetreffende kantoren en aan het NIVRA-bestuur."

Incidenten

Datzelfde geldt wanneer het CTK een bijzonder onderzoek instelt, daarbij de accountantsdossiers doorlicht en op incidenten stuit. Want Steemers ziet graag dat het CTK het kantoor

Kantoren die organisaties van openbaar belang controleren krijgen eens in de twee jaar CTK-onderzoekers over de vloer.

respectievelijk de rol van de accountant kan onderzoeken “wanneer een kantoor in opspraak raakt of een bedrijf negatief in het nieuws komt”. Nu kan dat nog niet, terwijl de geheimhoudingsplicht ook een barrière opwerpt voor het geval AFM-onderzoekers om uit het oogpunt van efficiency met CTK-onderzoekers zouden meegaan naar kantoren.

Wraken

Stemers: “Daar is nog niets over geregeld. We hebben onder de huidige verordening nog wel een aantal stappen te gaan voordat we AFM-accountants kunnen laten meelopen bij de daadwerkelijke toetsing van kantoren. De accountantskantoren zouden wellicht bezwaar kunnen aantekenen en de AFM-onderzoekers wraken omdat die een bijzonder belang hebben. We weten overigens nog niet eens hoe het wetsontwerp er precies gaat uitzien. Op het voorontwerp is namelijk zware kritiek geuit en het is nog niet duidelijk hoe dit commentaar wordt verwerkt. Waarschijnlijk wordt het wetsontwerp in mei of juni ingediend bij het parlement.”

Toetsingskosten

De bijzondere onderzoeken en de hogere frequentie van de periodieke toetsingsonderzoeken voor kantoren die organisaties van openbaar belang (OOB's) controleren, vergen extra capaciteit van het CTK. De genoemde

De Autoriteit Financiële Markten wil zo veel mogelijk aansluiten bij de systemen binnen de kantoren en beroepsorganisaties.

Drie poten

Uit de bevindingen van het CTK (respectievelijk zijn voorganger, het College Collegiale Toetsing) blijkt dat de kwaliteitsborging met name bij de kleinere kantoren problemen oplevert, terwijl de grote kantoren hun zaakjes op orde hebben. Maar het vertrouwen in de accountantsverklaring is juist geschaad door affaires waarin grote kantoren een rol speelden. Volgens CTK-voorzitter Maarten Steemers is extra toezicht alleen niet voldoende om het vertrouwen te herstellen. “In principe hebben de grote kantoren kwaliteitssystemen die zeer aan de maat zijn en zeer bevredigend werken. Maar het is natuurlijk onmogelijk om te zeggen dat er nooit uitschieters zullen voorkomen. Ook de normstelling voor de financiële verslaggeving moet goed geregeld zijn en de verantwoordelijkheden van bedrijven en hun directies moeten duidelijk zijn. Wat betreft het laatste zijn de Sarbanes-Oxley Act en aangescherpte SEC-regels ingevoerd en komt er ook snel Nederlandse wetgeving voor corporate governance. Voor het toezicht op de accountants zijn er de Wet Toezicht Accountants, de PCAOB en de nieuwe Achtste Europese richtlijn. En met ingang van volgend jaar gelden met de IFRS ook nieuwe jaarverslaggevingsnormen voor beursgenoteerde ondernemingen, banken en verzekeringsmaatschappijen. Het lijkt erop dat er een goede balans komt tussen deze drie poten.”

kantoren krijgen niet eens in de vier, maar eens in de twee jaar CTK-onderzoekers over de vloer. En wanneer deze onderzoekers vinden dat de kantoren hun zaakjes niet op orde hebben, komen ze binnen het jaar terug. Op dit moment kan het CTK bij de samenstelling van de onderzoeksteams putten uit een pool van zestig ervaren accountants. De teams worden zo samengesteld dat accountants alleen onderzoekswerkzaamheden verrichten buiten hun eigen regio en geen andere vestigingen van hun eigen kantoor controleren.

Er moet worden geregeld in hoeverre het CTK gerechtigd is tuchtrechtelijke klachten in te dienen of boetes op te leggen aan kantoren.

Meer toetsers

Om de onafhankelijkheid, kwaliteit en continuïteit van de onderzoeksteams te kunnen waarborgen, heeft het CTK meer erkende toetsers nodig. Steemers hoopt voldoende onderzoekers te kunnen aantrekken door hen “een redelijke beloning” te bieden. “Het kan niet alleen liefdewerk oud papier zijn. De kantoren die een onderzoeker afstaan krijgen hiervoor een redelijke, bijna marktconforme vergoeding. Deze kosten brengen wij in rekening bij de kantoren die wij toetsen. De grote kantoren betalen het aantal toetsuren maal het tarief. De kleinere kantoren brengen we een vast bedrag in rekening. Wij hebben net de eerste twee grote kantoren gehad. Daar waren 1.200 tot 1.500 uur nodig voor de toetsingsonderzoeken. Wanneer je eens in de twee jaar wordt getoetst, gaat het dus om zeer forse bedragen.”

Steekproef

Die bedragen liggen dus voor de grootste kantoren tussen de 250.000 en 350.000 euro. En die kosten komen boven op de grote investeringen die kantoren zelf al doen in collegiale toetsing en kwaliteitsborging. Steemers: “Het externe toezicht leidt tot extra kosten, zelfs als je optimaal gebruikmaakt van elkaars werk. En die kosten zullen uiteindelijk worden afgewenteld op de cliënten. Wij proberen het toezicht zo in te richten dat die extra kosten zo laag mogelijk uitvallen. Dat doen we bijvoorbeeld door accreditatieregelingen te treffen met de SRA en de NOvAA, zodat de kantoren die hierbij zijn aangesloten niet ook nog eens door ons worden getoetst. Om zeker te weten dat hun systemen voldoen, overwegen we echter wel de eigen CTK-onderzoekers af en toe een steekproef te laten doen.” ■

